

Gezamenlijke Vieringen Lukaskerk – Ekklesia rond Pasen

Thema: Sterk en dapper

13-16 april 2017

Witte donderdag

13 april

Overweging

Liefhebben
Accepteren
Overdenken
Delen
Bevestigen
Stimuleren

Met deze woorden zijn we de 40dagentijd door gegaan.
Woorden die we nodig hadden om sterk en dapper te zijn.

Vandaag is de laatste spurt naar Pasen.

En traditioneel wordt dan het verhaal verteld van Jezus die zijn leerlingen de voeten wast.

Jezus zegt dan: Als ik, jullie Heer en jullie meester, je voeten gewassen heb, moet je ook elkaars voeten wassen.

Vandaag wil ik aan alle woorden een nieuw woord aan deze vier dagen toevoegen. En dat is het woord verzoenen.

Ik werd daardoor geïnspireerd door een bisschop uit Irak.

Hij gebruikt dat woord met het oog op Pasen.

Ik hoef u niets over de situatie in Irak te vertellen. het land is hopeloos verdeeld. Christenen en Moslims kunnen niet samen. Maar vooral Moslims onderling kunnen niet samen. Etnische groeperingen liggen overhoop. Bomaanslagen zijn aan de orde van de dag.

Bisschop Mirkis zegt: wij leven in Irak sinds 1981 Goede Vrijdag. Lijden en dood alom in telkens weer een andere gestalte: wanhoop, ontredding, einde, vernieling. Maar tegelijkertijd hebben we voortdurend hoop, hoop op beter leven, dat het anders zal worden: Pasen.

Hoop. Pasen. Maar bisschop Mirkis spreekt over meer dan hoop. Hij spreekt tegelijkertijd van de opdracht tot verzoenen. En hij zegt: midden in het geweld levend, weten we dat het nog lang niet over is, en dan willen we niet alleen leven van hoop op beter, maar werken aan verzoening. "Dat is alles wat wij als christenen hebben te leven", is de korte samenvatting van zijn theologie.

Ik vind dat een hele spannende met het oog op ons denken, met het oog op ons leven. Wij leven Goede Vrijdag niet. Bij ons is het altijd Pasen. Tenminste ... zo is het voor velen van ons. Maar Irak is dichterbij dan je denkt. Syrië, het onvermogen van mensen om samen te leven. In Europa, in Nederland kennen we ook zo onze tegenstellingen. In de Schilderswijk wonen 110 nationaliteiten. Zonder raciale spanningen, zeg ik dan altijd trots. Maar laatst was er dan toch een van u die me zei, hoe moeilijk sommige Nederlanders het vinden te midden van alle verschillende mensen en culturen. Het is allemaal niet vanzelfsprekend.

In feite is wat we doen een enorme geloofsuitspraak door goede vrijdag en Pasen in één week te vieren, in het tijdsbestek van vier dagen. Wat zeggen we anders dan: wie trouwt houdt tot het eind, komt uit in een zonnige tuin, samen leven in vrede is mogelijk. En het begint vandaag. Jezus zelf heeft het voorgedaan toen hij knielde en zijn leerlingen de voeten waste. Hij liet meteen zien hoe ...

Verzoening door het kruis, zegt de kerk. Daar moet ik wel wat bij zeggen. Verzoening door het kruis betekent geen verheerlijking van het lijden. Bij Jezus' dood gaat het niet om het lijden als zodanig, maar om het mee – lijden. Jezus zet zijn leven op het spel omdat hij vast wil houden aan zijn missie. Hij houdt niet vast aan het leven omdat het kost wat kost gered moet worden. Medemenselijkheid moet gered worden. Liefde. Trouw. Geloof. Zoals bisschop Mirkis volhoudt.

Het lijden van Jezus heeft alles te maken met de overtuiging dat echt geluk, echte toekomst alleen gedeeld geluk is, gedeelde toekomst. Het geheim van Jezus' verzoening ligt niet in de magische betekenis van een kruisdood maar in zijn bereidheid tot het uiterste te gaan. In Gods bereidheid tot het uiterste te gaan. En hij geeft ons hoop en vertrouwen dat wie die weg met hem gaan wil, niet bedrogen uitkomt.

Sterk en dapper wilden we zijn.

Woorden hielpen ons op weg.

Vandaag reikt Jezus ons een nieuw woord aan: verzoenen.

Het zal niet eenvoudig zijn. Maar we ontvangen de kracht van God zelf om voort te gaan. Hij breekt met ons het brood en deelt de wijn. Hij heeft met ons een verbond gesloten om samen de weg te gaan van Goede Vrijdag en Pasen.

Amen.

(Trinette Verhoeven)

Goede Vrijdag

14 april

Luisteren naar het door verschillende stemmen gesproken lijdensverhaal volgens Markus, afgewisseld door gezongen koralen uit de Mattheus Passion en het Stabat Mater van Pergolesi.

Stille zaterdag

15 april

Ontmoetingen

Ontmoeting met sterke vrouwen

Een sterke vrouw wie zal haar vinden.

Ze is letterlijk een rots in de branding die altijd klaar staat, met aandacht voor iedereen

Een sterke vrouw, wie zal haar vinden?

zij is meer waard dan edelstenen.

Uit haar verschijning spreken kracht en waardigheid,

de dag van morgen ziet ze lachend tegemoet

ze spreekt wijze woorden

wat ze zegt zijn liefdevolle lessen

Voorbeelden zijn belangrijk. Des te belangrijker is het dat er in de Bijbel teksten staan als deze. De Bijbel is er immers voor ons allemaal, voor zowel man als vrouw, jong en oud, slaaf en vrije, maar het gaat meestal over mannen.

En al zijn er de voorbeelden van vrouwen als de sterke Ruth en later de dappere Maria, de lof die in Spreuken wordt bezongen van de vrouw komt alle vrouw ten goede

Het gaat over Anna en Zeenath, Bea en Yvonne, Coby en Wilhelmina, Debby en Valerie, Els en Ursula, Fathma en Trinette, Gerrie en Saida, Heleen en Ria, Ineke en Paulien, Jokeke en Ozge, Karin en Noor, Lidewij en Miriam

Het gaat over vrouwen die zich ontworsteld hebben aan de druk van ouders, mannen, familie. Die zich losgemaakt hebben van het milieu waarin zij zijn opgegroeid en elders een plek gevonden hebben waar zij gelukkig geworden zijn

Het gaat over vrouwen die gevlucht zijn uit het land waar zij geboren en getogen zijn, waar het niet meer veilig was, waar hun leven bedreigd werd, over vrouwen die terecht gekomen zijn in een land waar zij vaak ook niet gewenst zijn, vrouwen die toch kans hebben gezien om in dat land een nieuw leven op te bouwen

Het gaat over vrouwen die niet mochten studeren omdat zij hun moeder moesten helpen, of omdat zij geld moesten gaan verdienen, vrouwen van wie verwacht werd dat ze zouden gaan trouwen, en kinderen zouden krijgen, maar vrouwen die zich op latere leeftijd ontwikkeld hebben, en toch nog een leven voor zich zelf konden beginnen

Het gaat over vrouwen die geleerd hebben op zich zelf te vertrouwen, om recht op te staan en de wereld in te kijken. Hier ben ik

Het gaat over vrouwen die hun handen uitsteken en oog hebben voor de mensen om hen heen.

De lof die in Spreuken wordt bezongen gaat over alle vrouwen

(Magriet Quarles)

Ontmoeting met Jozef

Mijn naam is Jozef, zoon van Jacob.

Nee ik ben geen timmerman -
die Jozef is nog lang niet geboren.

Een dromer noemen ze mij
en daarin hebben ze gelijk.
Ik denk dat dromen een betekenis hebben,
een bedoeling die tot heil strekt.
En ik probeer mijn dromen waar te maken.

Dromer zijn is niet gemakkelijk,
want je wordt vaak niet begrepen;
met alle gevolgen van dien.
Mijn broers hebben me in een put geworpen
en me verkocht aan een Egyptenaar.
Omdat ze mijn dromen niet konden, niet wilden accepteren.

Daar kan je verdrietig om zijn,
daar kan je boos om worden,
maar dat heeft allemaal geen zin.
Want het gaat om die droom,
die droom die tot heil strekt.
Daaraan houd ik me vast -
mijn leven lang.

Die droom die deze wereld omgekeerd wil,
dat lachen zullen zij die wenen,
dat wonen zal die hier geen woonplaats heeft,
dat dorst en honger zijn verdwenen.

De vrouw van mijn heer - die heeft de wereld omgekeerd,
ze wilde mij - een schandelijke gedachte,

die ik met alles wat in me was verwierp;
toen heeft ze haar man, mijn heer, gezegd
dat ik háár wilde.

En mijn heer geloofde haar,
wilde haar geloven -
want ze was zijn vrouw.
En nu heeft mijn heer mij
in de gevangenis laten werpen.

Dromer zijn is niet gemakkelijk,
maar ik geef mijn droom niet op:
Wie denken durft dat deze droom het houdt,
een vlam die kwijnt maar niet wil doven,
wie zich aan deze dwaasheid toevertrouwt,
al komt de onderste steen boven;
die zal kreunen onder zorgen
die zal vechten in 't verborgen,
die zal waken tot de morgen dauwt
hij zal zijn ogen niet geloven.

Dat is mijn droom,
dat is mijn léven.

(Einar Sies)

Ontmoeting met Joy en Ruth

Ik ken een dappere en sterke Hagenaarse, een migrante uit de Filippijnen. Ze heet Melanie, maar ze noemt zich 'Joy' - 'vreugde'.

17 jaar geleden vertrok ze van haar thuisland, op zoek naar een beter leven voor haar kinderen. Ze ging als huishoudelijk werkster in Nederland werken.

Veel huishoudens zijn afhankelijk van Joys werk, maar de Nederlandse regering weigert om haar de bescherming van een verblijfsvergunning te geven. Elke controle in de tram zou tot detentie en deportatie kunnen leiden.

Maar toch zet ze zich in voor andere huishoudelijke werkers, andere ongedocumenteerden. Joy voerde campagne voor een internationale conventie voor huishoudelijk werk. Die werd in 2011 getekend.

Ze kwam vanwege de liefde voor haar familie, ze maakte Nederland tot haar land door solidariteit met anderen in een kwetsbare situatie te tonen.

Anderen zeggen over haar: "Omdat Joy me verteld heeft dat ongedocumenteerden recht hebben op gezondheidszorg, stap ik nu zonder vrees naar de arts als ik ziek ben."

Ik ken het verhaal van Ruth, migrante uit Moab. Haar naam betekent 'vriendin'. Een dappere, sterke vrouw.

Ze bleef aan de zijde van haar schoonmoeder Noomi, ondanks de dood van haar man, haar schoonvader, haar zwager. Rut ging samen met Noomi naar een nieuw land, naar Israel. Ze ging zonder de bescherming door het huwelijk, zonder familie, zonder netwerken. Haar liefde en zorg voor haar schoonmoeder gaven haar moed.

In Israel heeft ze honger, wordt ze als buitenlandse gediscrimineerd en beleefd ze seksuele intimidatie door mannelijke landarbeiders. Ze houdt vol omwille van haar liefde voor Noomi. Omdat ze liefhad kon ze zeggen: 'Jouw volk is mijn volk. Jouw god is mijn god.'

Andere vrouwen zeiden over haar: "Ze is beter voor Noomi dan zeven zonen!".

Misschien komen de kleur van je paspoort en zelfs de naam van je God op de tweede plaats waar liefde en solidariteit de drijfveren zijn.

(Karin Astrid Siegmann)

Ontmoeting met Mohamed El Bachiri

Ik ben Mohamed El Bachiri. Ik mis mijn liefste Loubna.

Ze was mijn maatje, mijn liefste, mijn vertrouweling, de gene met wie ik altijd lachte en ze is er niet meer. Op 22 maart vorig jaar nam ze de metro in Brussel en ze kwam niet meer terug. Wat moet ik mijn kinderen vertellen? Hoe moet ik verder leven?

Wie ben ik: Ik ben moslim, ik heb de islam geërfd. Mijn ouders stimuleerden de waarden: oprechtheid, vriendelijkheid, eergevoel en woordhouden.

Voor mij is de Koran belangrijk, voor mij is de Koran ook poëzie; in het Arabisch een prachtige tekst. Schoonheid, kunst.

Hoe heeft iemand die aanvankelijk herder was, later handelaar, tenslotte mysticus deze weergaloze poëzie kunnen schrijven met zo'n stuwende kracht?

Mijn school was een katholieke school want die was dichtbij. Wij leerden over de katholieke waarden. Mijn vader zei: het is net als bij ons, alleen is Jezus niet de zoon van God en wij hebben een profeet extra. Voila! Kerstmis vond ik prachtig, we keken naar de kerstspreekjes op t.v. al hadden we zelf geen kerstboom, magisch. Ik hoefde nooit te overwegen katholiek te worden, ik was er al mee verwant!

Ik had als moslim ook het geluk om veel mooie momenten te ervaren bij de leraren die ik daar had. Die blijken van liefde en liefdadigheid vergeet je niet gauw en als volwassene voel ik diepe genegenheid en vriendschap voor de katholieke gemeenschap.

Ik moedig moslims dan ook aan om dezelfde barmhartigheid ten toon te spreiden tegenover andersgelovigen: joden, christenen, atheïsten, agnosten. Dat is mijn antwoord aan hen die verdeeldheid willen zaaien. Ik ben een tegenstander van religieus fanatisme. Van alle kanten

Zou God ons kwalijk nemen als wij mensen liefhebben die anders denken dan wij? Hij heeft toch alle volkeren en naties geschapen. Zoals de Koran zegt: "O gij mensen, wij hebben u geschapen uit man en vrouw, wij hebben u gemaakt tot volksgroepen en stammen opdat gij elkander zoudt leren kennen.

Godsdienst is geen banier. Ik ga niet meer naar de moskee. Kan geen menigte meer verdragen. Maar door mij leeg te maken in gebed overstijg ik mijn twijfel en woede en wend me tot de kern!

Ik doe een pleidooi aan de menselijkheid, niet aan de waanzin. De uitdrukking van pijn maar ook van veerkracht, door liefde.

Loubna Loubna Loubna

Liefde drijft me, laat me leven, overleven. Liefde, de bron waar ieder mens uit zou moeten drinken

Loubna, Loubna

Liefde van mijn leven.....

(Joke Visser)

Gebed

Wij worden ondergedompeld
en gewassen met het water van de zondvloed,
wij worden door en door nat
tot op de huid van ons hart.

De vraag naar het landschap
aan deze kant van de tranengrens
deugt niet,
de wens tot behoud van de bloesemlente,
de wens verschoond te blijven,
deugt niet

Wat deugt is de bede
dat bij zonsopgang de duif
de twijg van de olijfboom brengt.
Dat de vrucht zo bont zij als bloesem,
dat de blaadjes van de roos nog op de grond
een lichtende kroon vormen.
En dat wij uit de vloed,
dat wij uit de leeuwenkuil en de vurige oven
steeds opgewonder en steeds heler
telkens opnieuw
worden vrijgegeven aan onszelf.

Pasen

16 april

Overweging

Wij knielen neer en zijn in tranen. Zo eindigt Bach de Matteüspassion. En het heeft hem veel kritiek opgeleverd. Zo loopt het niet af. Zo mag het niet aflopen.

Het wordt Pasen.

De Heer is waarlijk opgestaan.

Bach werd gebrek aan geloof verweten.

Maar is dat zo?

Is dat echt zo?

Is het gebrek aan geloof?

Of heeft Bach het beter begrepen dan wij?

Lopen wij veel te snel van Goede Vrijdag naar Pasen?

Laten we Goede Vrijdag veel te snel achter ons.

Zijn we al te bang voor het lijden.

Er wordt veel geleden. Indringende beelden zijn ons deel uit het Midden – Oosten.

Een aanval met gifgas.

Vrienden uit Syrië zijn vandaag in ons midden om met ons het geloof te delen.

Het is me te veel om nu hen toe te jubelen.

Goede Vrijdag is nooit uit hun systeem.

De verhalen uit Israël en Palestina.

IS die het geloof van islamieten kaapt en haat zaait tot dichtbij, tot in Stockholm, Londen, Berlijn, misschien wel tot in onze samenleving.

Wij knielen neer en zijn in tranen. en roepen bij het graf u toe: Rust in vrede, rust nu zacht! Stil maar, moe gemarteld lichaam. *Laat uw graf en deze steen voor mijn angstige geweten als een warme deken wezen en voor mij een rustplaats zijn.*

Zo luidt de tekst van het slotlied van de Mattheüs passion.

Het zijn geen vrolijke woorden. En ik kan me de kritiek wel voorstellen. Maar het kan ook te triomfantelijk zijn om te roepen dat het Pasen wordt. Dat wetten van Meden en Perzen doorbroken worden. Het is goed om de wetten onder ogen te zien. Om te kijken wat er misgaat in onze samenleving. Wie het slachtoffer worden.

Bach moedigt ons aan een pas op de plaats te maken.

Hij moedigt ons aan stil te staan bij de wetten van Meden en Perzen. Deze wereld wordt geregeerd door heersers die zich graag laten leiden door corrupte lieden. Het verhaal van Darius is geen oud verhaal. Het wordt iedere keer weer nieuw verteld. Het is het verhaal van jaloezie, van machtswellust, van corruptie. We kunnen er de namen van de moderne heersers al te makkelijk bij leveren. En wie is het kind van de rekening?

Nee, het is wel goed ook vandaag stil te staan bij het lijden. We kunnen onszelf ook overschreeuwen. Wij doorbreken de wetten van Meden en Perzen niet. Zelfs Darius doorbreekt die wetten niet. Het is een bizar verhaal, hoe een mens tegen wil en dank in een geschiedenis van schuld terecht komt.

Darius wilde helemaal niet dat Daniël in de leeuwenkuil terecht kwam. Maar hij moest wel instemmen met zijn veroordeling. Hij was zelf gebonden aan zijn eigen wetten. Wetten van Meden en Perzen.

Dood is dood en opstanding bestaat niet. Nog zo'n wet van Meden en Perzen. Darius weet niet waar hij op hopen moet. Slapeloos brengt hij de nacht door.

En ik stel me zo voor dat de vrouwen rond Jezus net zo weinig geslapen hebben. Hun hoofdkussen nat van tranen. Onzeker over hoe het verder moet. Met hen? Met de vriendschaar. Met hun geloof? Rouwend om Jezus die daar ligt in het graf. We kopen olie, heeft Maria gezegd. we gaan hem balsemen. Hij zal rusten in vrede

Maar dan komt de eerste dag van de week. In de vroege morgen zijn ze olie gaan kopen. Ze gaan naar het graf. Ze zullen hun plichten vervullen. Ze zullen Jezus balsemen. Ze maken zich zorgen over de steen voor het graf. Maar, maar. Dan is er iets gek. De steen is weggerold. In het graf zit een jonge man, in wit gekleed. De vrouwen schrikken zich dood. Hij zegt: wees niet bang. Jezus is opgewekt uit de dood. Hij zegt ze dat ze de leerlingen van de opwekking moeten vertellen. Maar zijn woorden komen niet aan.

Ze vluchten, de vrouwen. Ze zijn in paniek. Ze zijn zelfs zo geschrokken, dat ze niemand iets zeggen. En zo eindigt het Marcusevangelie. Geen Halleluja's, geen blijdschap. Niets van dat al. Het verdriet blijft doorgaan. Sterker, het verdriet wordt vermengd met angst. Wat ze denken, weten we niet. Maar we kunnen er ons wel een voorstelling bij maken. Iemand heeft het lijk gestolen en die man in het witte kleed heeft er iets mee te maken. Marcus stuwt het verhaal naar een climax die wij niet goed begrijpen. Een climax vol angst.

Alles wat verder nog volgt in het Marcusevangelie staat tussen haken. Het is niet echt van Marcus. Het is later toegevoegd door mensen die het niet konden accepteren dat een evangelie – het oudste evangelie bovendien – zou eindigen met angst en paniek. Wat moet je daar mee. Zo kun je toch geen Pasen vieren. Alweer kritiek. Als bij Bach. Je kan toch niet het laatste woord aan de verbijstering laten. De vrouwen moeten zich verheugen. De Heer is opgestaan. Vrome mannen die na Marcus kwamen, wisten er wel wat op. Ze plakten aan het evangelie nog een stukje vast, waar alles toch nog

goed kwam. Wij kunnen dat veroordelen. Maar nog weten mensen weinig raad met het slot van Marcus; kerkelijke roosters stellen zelfs voor te stoppen bij het woord van de jonge man: Hij gaat jullie voor naar Galilea, daar zullen jullie hem zien, zoals hij jullie gezegd heeft. Dat rare vers van angst en wegvluchten laten ze weg onder het mom van wat niet weet ook niet deert.

Ik vind het de uitdaging om vandaag het lijden toe te laten. De dood. Ons angstige geweten. Zijn wij er deel aan? Hebben wij de hand gehad in zijn veroordeling? Wij zijn toch niet als Darius. Maar hoe strikt zijn onze wetten. En hoe verstrikt zijn we erin geraakt. Wat is ons aandeel in deze wereld aan dood en verderf. Misschien maak ik het wel te zwart. Maar we leven in een rare wereld, waarin we zo verstrikt zijn geraakt in oorzaak en gevolg, dat we niet meer weten waar onze verantwoordelijkheid begint en eindigt.

Trump neemt een stevig besluit. Assad wordt met bommen getroffen. Het westen reageert gematigd positief. Maar waar moet het heen? Kunnen bommen ooit een oplossing zijn? Wat is de volgende stap. Het Midden – Oosten is een speelveld van belangen geworden. Ook van onze belangen. Wetten van Meden en Perzen maken dat de boel onwrikbaar vastzit.

Wij zijn voor onszelf en voor anderen ongeloofwaardig als we te midden van alle ellende zo maar Halleluja roepen. We moeten het lijden onder ogen durven zien. We moeten durven zien wat het veroorzaakt. Welke wetten er aan ten grondslag liggen. Welke wetten wij zelf gemaakt hebben. Het is allemaal onderdeel van Pasen. We moeten het graf in om het lef te hebben de man of vrouw in het witte kleed te onderscheiden.

Theologen zeggen dat de jonge man in het evangelie van Marcus een pas-gedoopte christen is. Het doopkleed nog aan. het is geen engel als bij de andere evangelisten. We zijn hem bij Marcus al vaker tegengekomen op Goede Vrijdag bij de gevangenneming van Jezus. Alle mensen vluchten alleen een jongen met slecht een linnen doek om het naakte lijf geslagen blijft. Nu staat hij ook hier.

Als je binnen het verhaal blijft kan die jongen nog geen dopeling zijn. Maar Marcus is niet gek. Hij leeft in de vroegchristelijke gemeente. Om hen heen worden mensen gedoopt, mensen die geloven willen. Maar het ook moeilijk vinden. Hij geeft ze een taak. In de paasnacht zijn ze gedoopt. Op de eerste paasdag worden ze geroepen allen die angstig in het leven staan op weg te helpen. Het laatste hoofdstuk van Marcus is niet eenvoudig. De angst en de paniek vallen ons rauw op het dak. Marcus wil het ons ook niet gemakkelijker maken. Het graf is leeg. Hij is er niet. Jezus is er niet. Maar dat is dan toch niet alles. Daarmee stopt het niet. Hij gaat ons voor. We mogen de draad weer oppakken. De vrouwen zijn er voor het eerst nog niet aan toe. Zij moeten de schrik eerst nog verwerken. Waar u bent weet ik niet. Maar ik weet wel dat volgens Marcus de mens de toekomst weer op het spoor komt door bij het begin te beginnen. Jezus na te volgen, het allemaal nog eens door ons heen te laten gaan. Gesterkt door de pas gedoopte die het net ervaren heeft, wat het betekent om de dood binnen te gaan, het lijden niet te ontkennen maar onder ogen te zien en om dan met Jezus op te staan, het leven te zoeken.

Amen

(Trinette Verhoeven)